

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
HOSPODÁŘSKÁ FAKULTA

Studijní program: 6202 - Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Pojišťovnictví

**Pojištění pro případ přerušení provozu, jeho vývoj
a variace na českém pojistném trhu**

Property and Business Interruption Insurance

DP-PO-KPO-2005 22

BARBORA VOTRUBOVÁ

Vedoucí práce: doc. Ing. Eva Ducháčková, CSc.
Katedra pojišťovnictví

Konzultant: Ing. Jan Beníšek
Katedra pojistovnictví

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI

3146134474

Počet stran: 61

Počet příloh: 4

Datum odevzdání: 6. 1. 2006

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora VOTRUBOVÁ**

Studijní program: **M6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Pojišťovnictví**

Název tématu: **Pojištění pro případ přerušení provozu, jeho vývoj
a variace na českém pojistném trhu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Historický vývoj pojištění přerušení provozu ve světě i v ČR
2. Konstrukce a charakteristika šomážního pojištění
3. Specifika vybraného druhu pojištění
4. Role šomážního pojištění na našem trhu
5. Nabídka daného pojištění pojišťovnami v ČR

Místopřísežné prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu vyžití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 3. 1. 2006

Poděkování

Těmito řádky bych chtěla poděkovat všem,
kteří věnovali svůj čas mým dotazům a pomohli mi se zpracováním
diplomové práce.

Především bych pak ráda poděkovala
vedoucí mé diplomové práce paní docentce Evě Ducháčkové a konzultantovi panu
inženýrovi Janu Beníškovi za jejich ochotu, vstřícnost a vytrvalost během
psaní mé diplomové práce.

Resumé

Jako téma mé diplomové práce jsem si vybrala pojištění přerušení provozu, které patří mezi nejvíce používané nástroje krytí nepřímých škod. První část je věnována historickému vývoji daného pojištění ve světě i v České republice. Konstrukcí a charakteristikou šomážního pojištění se zabývám v následující kapitole. Pojištění přerušení má několik podob a proto je další část určena specifikaci jednotlivých druhů tohoto pojištění. V předposlední kapitole je pak vymezena role šomážního pojištění na našem pojistném trhu v současné době a závěr je vyhrazen nabídce daného pojištění vybranými pojišťovnami na území ČR.

Summary

As a topic of my diploma work I chose Business and Property Interruption Insurance which is one of the most used tools of protection against consequential losses. The first part contains the development of this kind of insurance in the world and also in the Czech Republic. The following chapter deals with a construction and a characteristic of the “chomage” insurance. Because there are many types of this insurance, the third section belongs to the specification of single kind. The other part includes a role of the Business and Property Interruption Insurance on the domestic insurance market at the present. At the end of my work there is a survey of products which chosen local insurance companies offer.

Obsah

1.	ÚVOD.....	10
2.	HISTORICKÝ VÝVOJ POJIŠTĚNÍ PŘERUŠENÍ PROVOZU VE SVĚTĚ I V ČR.....	11
2.1	Vznik a rozvoj pojištění přerušení provozu v zahraničí	11
2.2	Šomážní pojištění na zahraničních trzích v současnosti	12
2.3	Počátky pojišťovnictví na území našeho státu (do roku 1849)	13
2.4	Vývoj pojišťovnictví v letech 1849 – 1900	14
2.4.1	Počátky šomážního pojištění	14
2.5	Vývoj pojišťovnictví mezi roky 1900 a 1914	15
2.6	Vývoj pojišťovnictví v období první světové války	15
2.7	Změny pojištění v období samostatného Československa	16
2.7.1	Vývoj šomážního pojištění v letech 1918 až 1945	16
2.8	Vybrané pojišťovny specializované na průmyslová rizika	18
2.9	Rozvoj pojišťovnictví v období roku 1945 až 1989	19
2.9.1	Pojištění majetku organizací (socialistického sektoru)	19
2.10	Rozvoj pojištění průmyslu po roce 1989	20
3.	KONSTRUKCE A CHARAKTERISTIKA ŠOMÁŽNÍHO POJIŠTĚNÍ	23
3.1	Podstata pojištění	23
3.2	Názvy, se kterými se můžeme setkat	23
3.3	Cíl pojištění	24
3.4	Důležitá kritéria	24
3.5	Stanovení ceny pojištění	24
3.6	Pojistná částka a její výše	24
3.7	Faktory ovlivňující velikost škody	27
3.8	Předmět plnění pojišťovny	27
3.9	Doba poskytnutí plnění	28
3.10	Časová franšíza	29
3.11	Výpočet pojistného plnění	29
3.12	Příklady různých forem pojištění přerušení provozu	30

3.13	Základní pojmy z VPP	31
3.14	Některé další pojmy z VPP	35
4.	SPECIFIKA VYBRANÉHO DRUHU POJIŠTĚNÍ	38
4.1	Krytí škod způsobených přerušením provozu	38
4.2	Druhy šomážního pojištění	38
4.3	Stavební a montážní přerušení provozu	42
4.4	Elektronické přerušení provozu	43
4.5	Pojištění informačních technologií	44
5.	ROLE ŠOMÁŽNÍHO POJIŠTĚNÍ NA NAŠEM TRHU	47
6.	NABÍDKA DANÉHO POJIŠTĚNÍ POJIŠŤOVNAMI V ČR	49
6.1	Pojištění majetku/přerušení provozu	51
6.2	Nabídka pojištění pro společnost Kania s.r.o.	52
7.	ZÁVĚR	
	Seznam použitých zdrojů	
	Přílohy	

Seznam použitých zkratk

apod.	a podobně
a. s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
č.	číslo
ČAP	Česká asociace pojišťoven
EU	Evropská unie
IT	informační technologie
Kč	Korun českých
mil.	milión
min.	minimální
mld.	miliarda
např.	například
PČ	pojistná částka
písm.	písmeno
Sb.	sbírky
SU	spoluúčast
VPP	Všeobecné pojistné podmínky
vz. sp.	vzájemná společnost
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný

1. ÚVOD

Pro většinu podniků je hlavní prioritou dosažení zisku. Jedním z elementů, který tento cíl může velice snadno narušit jsou živelné události jako je požár, vichřice, krupobití, povodeň atd. Tyto škody mohou mít pro podnik fatální následky. Většina z nich je proti věcné škodě pojištěna. Značnou finanční zátěž však může představovat nejen odstraňování věcné škody, ale i omezení provozní činnosti nebo dokonce jeho zastavení.

Pro tento případ je zde pojištění přerušení provozu, někdy nazývané také jako šomážní pojištění. Hlavním smyslem daného druhu pojištění je krytí těchto rizik a pojištění možných výpadků výnosů i běžných nákladů.

První část diplomové práce je určena historickému vývoji šomážního pojištění nejen v Českých zemích, ale také ve světě. Nechybí zde ani současná situace na pojistném trhu.

Úkolem druhé kapitoly je charakterizovat a podrobněji popsat konstrukci pojištění pro případ přerušení provozu.

Potřeby jednotlivých podniků se velmi liší a proto existují různé typy tohoto pojištění, kterým je věnována samostatná část.

Pojištění přerušení provozu si určité postavení vydobylo i na českém pojistném trhu. Zda se mu podařilo získat jednu z hlavních rolí se dovíte v předposlední kapitole.

Závěrečná část je věnována současné nabídce šomážního pojištění vybranými pojišťovnami působícími v České republice.

Cílem mé diplomové práce je zjistit, jaké změny během posledních let v celosvětové nabídce pojištění přerušení provozu nastaly a zda se jimi podařilo ovlivnit i český pojistný trh.

2. HISTORICKÝ VÝVOJ POJIŠTĚNÍ PŘERUŠENÍ PROVOZU VE SVĚTĚ I V ČR

Prvopočátky pojišťovnictví sahají až do starověkého Řecka a Říma. Od té doby však tento obor výrazně změnil svou podobu a obsahovou stránku. Pojišťovnictví se rozvíjelo společně s vývojem lidstva a jejich neustále rostoucími požadavky. Největší rozmach zaznamenalo během 20. století, kdy se řadilo mezi nejlépe prosperující odvětví soukromého podnikání. Tento trend platí i nadále a dle současného vývoje lze usuzovat, že nebude krátkého charakteru.

Vznik pojištění přerušení provozu byl ovlivněn samotným rozvojem pojišťovnictví jako takového. Jeho kořeny spadají mimo hranice našeho území do druhé poloviny 19. století. V Čechách se objevil v nabídce pojistných produktů o něco později.

2.1 Vznik a rozvoj pojištění přerušení provozu v zahraničí

První pokus o pojištění následných škod byl učiněn v Anglii kolem roku 1797. Finanční dům Minerva Universal začal nabízet produkt, který se zabýval pouze ochranou pevných nákladů. Primitivní účetní metody však bránily dalšímu úspěšnému rozvoji tohoto typu pojištění. Od 20. let 19. století v Německu pojišťovna Hamburger Generalfeuerkasse začala zahrnovat do majetkového pojištění i 10 % hodnoty budovy sloužících ke krytí nepřímé škody vzniklé jako ztráta nájemného.

Místem vzniku skutečného *pojištění přerušení provozu*, jak jej známe v současné podobě, je Francie. Od roku 1860 se objevuje jako doplněk majetkového požárního pojištění, kterým si zákazník může připojistit tzv. „chômage“, tedy přerušení provozu. Při přerušení výroby se pojistné plnění vyplácelo ve formě zvýšeného plnění z požárního pojištění o 10% až 15% nebo formou denního odškodného za každý den přerušení.

Slovo „chômage“ bylo do češtiny přeloženo jako „šomáz“. Jeho původ pochází z francouzského jazyka a znamená nezaměstnanost či nedobrovolné zastavení práce, popřípadě zisk ušlý zastavením práce. Odtud tedy to netradiční označení „**šomáží pojištění**“, které je v současné době nahrazováno názvem „pojištění pro případ přerušení provozu“.

Kolem roku 1895 se poprvé objevuje šomáží pojištění v USA. Bostonská společnost Mutual Co. přišla na trh s produktem, který kryl část ušlého příjmu po dobu opravy nebo rekonstrukce poničeného provozu.

Do konce 19. století bylo pojištění přerušení provozu pouze okrajovým pojistným produktem. Zasloužila se o to především malá rozšířenost samotného pojišťovnictví, která byla zapříčiněna celkově nižší úrovní a rozvinutostí průmyslové výroby oproti současnosti. Podstatný vliv na danou situaci měl ale i fakt, že v některých zemích bylo šomáží pojištění zakázané z důvodu hrazení nepřímé škody. Náhrada nepřímé škody byla tehdy v rozporu s představami o krytí škod. Pojištění také nemělo vést k obohacení a mělo participovat na minimalizaci škod.

V průběhu 20. století se situace zcela obrátila a pojištění přerušení provozu se v západních zemích stalo standardní součástí nabídky pojistných produktů určených pro podnikatele. Postupně byla rozšířena pojistná ochrana z požáru a krupobití na všechna živelní rizika.

2.2 Šomáží pojištění na zahraničních trzích v současnosti

Dnešní doba se vyznačuje neustálým rozvojem ve všech možných oblastech podnikání. Technologický vývoj se žene kupředu neuvěřitelnou rychlostí. Je tedy jasné, že pojistný trh a pojistné produkty mohou sotva stěží stagnovat v tomto neustále se měnícím prostředí.

Pojištění přerušení provozu hraje v současné době důležitou roli především v průmyslových zemích, kde se převážná část výroby soustřeďuje ve velkých průmyslových podnicích.

Nejpopulárnějším typem pojištění ztráty příjmů je stále *požární pojištění přerušení provozu*. Po něm následuje *strojní pojištění přerušení provozu*. Nabídka produktů se však stále rozšiřuje o nové a nové, tak jak tomu vývoj žádá.

Už konec 20. století se začal vyznačovat silným rozvojem informačních technologií, bez kterých se v dnešní době neobejde téměř žádný podnik. Společně s nimi jsou ale spojena nová rizika, která mohou být pro firmu velmi nebezpečná. Počátkem roku 2000 Švýcarská zajišťovna Swiss Re představila na trhu nový pojistný produkt *Information Systems Business Interruption* – ISBI, který kryje ztráty příjmu při přerušení provozu z důvodu nehmotné škody na informačním systému. Je to první případ, kdy pojistné plnění je vázáno na nepřímou škodu nefyzického charakteru. Tyto typy pojistných produktů jsou stavebním základem pro budoucí růst významnosti pojištění přerušení provozu.

2.3 Počátky pojišťovnictví na území našeho státu (do roku 1849)

Pojištění se v Českých zemích a na Slovensku v rámci habsburské monarchie vyvíjelo od druhé poloviny 18. století pod stále silícím vlivem hlavních proudů světové pojišťovací činnosti. V té době bylo již pojištění značně rozšířené v Anglii a do jisté míry i v sousedních německých státech. Bylo tedy odkud čerpat znalosti. Historie pojištění však spadá daleko hlouběji.

Habsburská monarchie (tedy i České země) měla jako převážně vnitrozemský stát největší potřeby pojištění v oblastech *požárního pojištění*. České země, pro které byla příznačná hlavně agrární činnost, pociťovaly též naléhavou potřebu pojistné ochrany proti přírodním silám, především proti důsledkům krupobití – tzv. *krupobitní pojištění*. Velmi nutná byla i *ochrana malých hospodářství proti ztrátám, způsobeným náhlým úhynem nebo nutnou porážkou hospodářských zvířat*.

O šomázním pojištění se historická fakta z této doby ještě nezmiňují.

2.4 Vývoj pojišťovnictví v letech 1849 – 1900

Během druhé poloviny 19. století se v české ekonomice, politice a společnosti uskutečnily zásadní revoluční změny vedoucí k rozvoji podnikatelských aktivit různých druhů. Rozhodující pozici v průmyslové struktuře Českých zemí zaujímal potravinářství, textilnictví, zemědělství, průmyslová výroba a postupně se přidala též chemická a elektrotechnická výroba.

Těžiště pojistných potřeb bylo stále v *požárním pojištění*, kde se však sílící buržoazie dožadovala krytí nově vznikajících rizik, především pojištění rozvíjejících se továrních provozů.

Současně s tím stoupal zájem o dosud neprovozované druhy pojištění, jako např. *proti vloupání, pojištění skel, úrazové pojištění dělníků v továrnách* apod.

Ze strany vesnické buržoazie byl též vyvíjen tlak na rozvíjení *krupobitního pojištění a dobytčího pojištění*.

Rozvoj vnitřního a mezinárodního obchodu si vyžadoval dokonalejší *dopravní pojištění a pojištění cestujících osob*.

Zesilovala se i pojistná potřeba na úseku *životního, úrazového a odpovědnostního pojištění*.

2.4.1 Počátky šomážního pojištění

Majitelé průmyslových podniků, pojištěných celá desetiletí proti škodám způsobeným požárem, bleskem, výbuchem atd. koncem 19. století stále častěji zjišťovali, že největší finanční ztráty jim nehrozí z vlastní škody na průmyslovém objektu, ale především ze zastavení provozu po pojistné události (ztráta zisků po dobu znovuvybudování podniku nebo některých jiných provozů, ztráta zákazníků apod.). Sílilo proto volání po zavedení *šomážního pojištění* (tj. pojištění ztrát způsobených zastavením činnosti podniku po živelní nehodě), které již hrálo svou určitou roli ve Francii a o němž se v té době horlivě diskutovalo v sousední Německé říši.

Nakonec jako první v dějinách pojišťovnictví střeoevropského prostoru zavedla „domácí“ pojišťovna Assicurazioni Generali v Terstu šomázní pojištění pro Rakousko-Uhersko, a tím předběhla i pojišťovny říšskoněmecké.

2.5 Vývoj pojišťovnictví mezi roky 1900 a 1914

Na počátku 20. století se v ekonomice Českých zemí i celé habsburské monarchie začaly plně projevovat rysy monopolistického stadia vývoje kapitalismu. České území získalo průmyslově zemědělských charakter.

Narůstající majetek národnostně české buržoazie a rozšiřující se oblast jejich aktivit zvyšovaly její pojistné potřeby v celém rozsahu pojišťovací činnosti.

V pojištění majetku a odpovědnosti za škody zůstávalo i nadále hlavním druhem provozovaného a požadovaného pojištění *požární pojištění*, přičemž ještě výrazněji než v předcházející etapě se toto pojištění soustřeďovalo na pojištění průmyslových podniků a závodů a zásob v nich soustředěných. S rozvojem průmyslu nabývalo na významu i *pojištění odpovědnosti za škody*.

Nově bylo zaváděno *pojištění proti vloupání*, pojištění kauční a *úvěrové pojištění*.

Narůstající hrozby válečného konfliktu a s tím související růst počtu vojáků povolávaných do prezenční služby si vynucoval zavádění *pojištění vojenské služby* a také *válečného pojištění*.

2.6 Vývoj pojišťovnictví v období první světové války

Poměrná ekonomická stabilizace habsburského soustátí začala být již na konci 19. století narušována vnitropolitickou krizí, živenou rostoucími sociálními a nacionálními rozpory. Neschopnost vyřešit dané problémy vyústila v roce 1914 ve válečný konflikt, který během několika dnů přerostl původně z lokální báze v evropskou a později ve světovou válku.

Po prvním šoku z vypuknutí války začaly narůstat pojistné potřeby především v některých druzích pojištění majetku, pochopitelně v požárním pojištění movitostí a nemovitostí.

Několik měsíců po vypuknutí války začal i zájem o *životní pojištění* společně s *pojištěním válečným*.

2.7 Změny pojištění v období samostatného Československa

Po rozpadu Rakouska- Uherska v roce 1918 se stalo Československo nejvyspělejším státem bývalé monarchie. Nejvíce se o tuto skutečnost zasloužila právě **průmyslová oblast**. Ta i přes počáteční potíže dosáhla v průběhu 20. let mezinárodní úrovně.

Hospodářská konjunktura Československé republiky v letech 1924 – 1929 pak významně ovlivnila pojistné potřeby průmyslových podniků.

Oproti předválečnému období vzrostla především potřeba *dopravního, odpovědnostního a požárního pojištění*. Pojištění proti ohni (požární pojištění) pak hrálo nejdůležitější roli po celé toto období. Hospodářská konjunktura si vyžádala také kvalitní *úvěrové pojištění*. Začaly tak vznikat návrhy na vytvoření specializované úvěrové pojišťovny. **Úvěrová pojišťovna, a. s., Praha** byla založena v roce 1927 a zabývala se pojišťováním pohledávek za dodávky zboží a pojišťováním vývozních úvěrů.

V roce 1929 však přerušila tento úspěšný vývoj československé ekonomiky velká hospodářská krize, která postupně přešla v dlouhotrvající hospodářskou depresi. Ta sice zapříčinila nárůst objektivní potřeby všestranného zabezpečení majetku podnikatelů v průmyslu, živnostech a zemědělství, ale tito podnikatelé trpěli nedostatkem finančních prostředků na zakoupení dostatečné pojistné ochrany. Až v roce 1936 se začala tato nepříznivá situace nepatrně zlepšovat.

Během druhé světové války (1939- 1945) se struktura pojistných potřeb v Českých zemích nijak výrazně nezměnila. Zvýšil se ale pojistný zájem o jednotlivé druhy pojištění, především z důvodů narůstající inflace a snahy zbavit se přebytečných peněz.

2.7.1 Vývoj šomázního pojištění v letech 1918 až 1945

S poválečným rozvojem průmyslu, zemědělství, dopravy a obchodu začala být pro podnikatele nezbytná *ochrana před ušlým ziskem v důsledku nuceného zastavení činnosti jeho podniku*. Díky této skutečnosti se pojištění ušlého zisku brzy stalo významnou součástí pojistné nabídky.

V letech 1924 – 1929 bylo šomážní pojištění jedním z 21 druhů elementárního pojištění, které bylo na československém pojistném trhu nabízeno (viz tabulka č. 1).

Z údajů v tabulce č. 1 je zřejmé, že dané pojištění v roce 1922 zaujímalu osmou příčku.

Druh	v tis.Kč	v %
Požární pojištění	416571	51,86
Pojištění odpovědnosti	100442	12,50
Pojištění autokaska	58305	7,26
Úrazové pojištění	50719	6,31
Krupobitní pojištění	47530	5,92
Pojištění proti krádeži vloupáním	43152	5,37
Dopravní pojištění	33525	4,17
Šomážní pojištění	14829	1,85
Pojištění strojů	11215	1,40
Pojištění skel	7385	0,92
Pojištění koní a hovězího dobytka	7308	0,91
Pojištění úvěrů	5251	0,65
Pojištění valorů	2211	0,28
Vodovodní pojištění	1578	0,20
Pojištění proti zpronevěře	994	0,12
Pojištění proti ztrátě šperků	707	0,09
Cukrovarnické pojištění	579	0,07
Pojištění proti dešti	505	0,06
Pojištění koňských záprehů	261	0,03
Pojištění proti ztrátě jízdenek	178	0,02
Pojištění zvonů	14	0,00
Celkem	803259	100,00

Tabulka č. 1 : Pořadí důležitosti jednotlivých druhů pojištění v r. 1922 a jejich podíl na celku elementárního pojištění (podle výše přijatého hrubého pojistného a zajistného).

Nepříznivá situace 30. let se negativně promítla také na vývoji pojištění pro případ přerušení provozu.

2.8 Vybrané pojišťovny specializované na průmyslová rizika

Šomázní pojištění se během poválečného období stalo standardním produktem nabízeným na československém pojistném trhu.

Moldavia- Generali, akciová pojišťovna v Praze

Na konci roku 1920 byla založena nová pojišťovna, která vznikla sloučením tehdejší Moldavie, akciové pojišťovny v Praze a Assicurazioni Generali v Terstu. Vznikla tak výrazná pojišťovací společnost působící na československém trhu, která se zabývala pojištěním proti škodám požárním, *proti škodám ze zastavení provozu následkem požáru*, proti poruchám strojů a strojního zařízení, z transportu po souši i po moři, krádeži vloupáním, proti krupobití a rozbití skla.

Pojišťovna průmyslu kvasného, vz. sp., Praha

Na pojistném trhu se objevila nová zájmová pojišťovna, která sloužila pro interní potřeby kvasného průmyslu. Kromě *šomázního pojištění* provozovala také pojištění požární, proti poruchám strojů, povinného ručení, úrazové a penzijní.

Basilejská pojišťovací společnost proti škodám z požáru, a. s., ředitelství pro ČSR, Praha

Tato velká švýcarská pojišťovna se širokými mezinárodními kontakty měla ředitelství pro Československo zaměřené výhradně jen na *pojištění přerušeno provozu následkem požáru i poruch strojů*.

Atlas, vzájemná pojišťovna v Praze

Tato pojišťovna vznikla zásluhou významného podniku daného období, Baťovy závody. Specializovala se na elementární pojištění *tedy právě i na strojové a požární šomáže*.

Barbora, vzájemná pojišťovna

Působila v Praze od roku 1933. Jejimi zakladateli byla velká pražská továrna na výrobu trhavin "Explosia" a chemická a. s. "Synthesia" Praha. Pojišťovna se zabývala výlučně škodovým pojištěním, tzn. pojištění proti požáru a výbuchu, *šomázní pojištění*, havarijní a

úrazové pojištění a pojištění zákonné odpovědnosti. Jejimi téměř výhradními klienty byly obě zakladatelské společnosti.

2.9 Rozvoj pojišťovnictví v období roku 1945 až 1989

Období po 2. světové válce bylo doprovázeno celou řadou výrazných ekonomických změn. V hospodářském životě Československa začaly hrát stále důležitější roli *národní podniky a národní správy*. Tím vznikly nové pojistné potřeby lišící se nejen svou strukturou, ale také především svou velikostí. Naopak některé pojistné potřeby dočasně zmizely – např. *pojištění motorových vozidel*.

Také české a slovenské pojišťovny se neubránily znárodnění a jejich počet byl zúžen na pouhých pět. Tento trend se díky intenzivnímu budování centrálně plánovaného hospodářství (1948 – 1968) postupně prohluboval. Byla vytvořena pouze *jedna pojišťovna*, která zabezpečovala pojistnou ochranu občanů jak formou životního pojištění, tak pojištění majetku. *Pojištění motorových vozidel* jak občanů, tak i organizací postupně opět nabývalo na významu.

S narůstajícím zahraničním obchodem narůstaly potřeby zahraničního pojištění a zajištění. V období Československa jako federativního státu (1969 – 1989) se společně s vytvořením dvou samostatných monopolních pojišťoven (České státní pojišťovny a Slovenské státní pojišťovny) podstatně změnily pojistné potřeby v obou částech federativního státu.

2.9.1 Pojištění majetku organizací (socialistického sektoru)

V prvních poválečných letech měli zestátněné průmyslové podniky stále ještě možnost se samy rozhodnout zda a jakým způsobem zabezpečí majetkové hodnoty, které jim byly svěřeny do správy.

V období budování centrálně plánovaného hospodářství však bylo nezbytné koncipovat pojistnou ochranu vytvořených průmyslových gigantů a také kolektivních zemědělských organizací nově. Tyto podniky přímo vyžadovaly zkvalitnění činnosti zábrany škod.

V roce 1964 byl vydán nový *Občanský zákoník č. 40/1964 Sb.*, kterým došlo ke změně ustanovení o pojištění. Podle tohoto nového zákoníku bylo možné pojistit majetek pouze

pro případ jeho poškození, zničení, ztráty nebo odcizení, ale *ne už pro případ vzniku následných škod. Šomázní pojištění tedy vymizelo z nabídky Státní pojišťovny.*

V letech 1961 - 1966 se až na nepatrné výjimky *národní majetek nepojišťoval* vůbec.

2.10 Rozvoj pojištění průmyslu po roce 1989

Se zánikem centrálně plánovaného hospodářství došlo k zásadním změnám pojistných potřeb hlavně v zemědělském pojištění, kde se v důsledku privatizace snížil nejen počet JZD, ale především jejich vnitřní struktura a ekonomická síla. Stále intenzivnější zájem o *pojištění svých podniků* i zdraví projevovala vznikající nová vrstva podnikatelů.

V počátcích tohoto období vznikaly nové zákony harmonizující s podmínkami tržního hospodářství (např. Zákon ČNR č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví).

Začaly vznikat nové a nové pojišťovny. V té době již bylo jasné, že pojištění jako takové má své pevné a nezastupitelné místo v dalším rozvoji naší země.

Pojištění průmyslu se v průběhu 90. let vyznačovalo prohlubováním konkurence a dalším rozšiřováním nabídky na poli pojistných produktů. Na začátku roku 1999 sjednávalo 22 ze 42 pojišťoven v oblasti průmyslových a podnikatelských pojištění *živelní pojištění. Pojištění plodin* nabízelo 8 pojišťoven. V té době se nově objevují *pojištění právní ochrany a odpovědnosti managementu*. V roce 2000 se nepatrně snížil počet pojišťoven nabízejících živelní pojištění pro průmysl a podnikatele na 20, ale stále větší konkurence se zasloužila o zkvalitnění produktů.

Vlivem širší nabídky a rozvoje soukromého podnikání v České republice docházelo do roku 1997 každoročně k růstu předepsaného pojistného z pojištění průmyslu a podnikatelských rizik. Poté se výše předepsaného pojistného ustálila okolo 11,4 mld. Kč. Hlavní příčinou byla stagnace českého průmyslu, která se odrazila i v oblasti pojištění průmyslu a podnikatelů. Opačný trend se začal opět prosazovat od roku 2002. V roce **2004** činilo *předepsané pojistné* 17, 680 mld. Kč, což znamená meziroční *růst oproti roku 2003 o 1,1%* (viz tabulka č. 2). Také počet uzavřených smluv každoročně přibývá.

Roky	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Předepsané pojistné	5,9	8,5	11,4	11,3	11,6	11,5	11,3	14,9	17,5	17,7

Tabulka č. 2: Předepsané pojistné za pojištění průmyslu a podnikatelů v mld. Kč

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

Pozn.: Výše předepsaného pojistného je uvedena bez havarijního pojištění.

Roky	98/97	99/98	00/99	01/00	02/01	03/02	04/03
Vývoj předepsaného pojistného v %	99,12	102,65	99,14	98,26	131,86	117,45	101,14

Tabulka č. 3: Procentuální vývoj předepsaného pojistného za pojištění průmyslu

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

Rok 2004 byl prvním rokem členství České republiky v Evropské unii. Evropská problematika loni výrazně ovlivňovala činnost pojišťoven na našem území. Pro pojišťovny znamenalo přistoupení České republiky k Evropské unii nejen povinnost aplikovat v praxi řadu nových zákonných požadavků a omezení, ale také možnost působit na jednotném pojistném trhu unie. Stejnou možnost získaly i naopak pojišťovny působící v jiných zemích EU. Zkušenosti původních členských zemí Evropské unie nicméně naznačují, že vliv přeshraničního poskytování služeb na národní pojistné trhy je zatím velmi malý.

Z výsledků pro rok 2004 vyplývá, že pojistný trh má stále rostoucí tendenci. Celkové předepsané pojistné se zvýšilo oproti roku 2003 o 6,3 % a dosáhlo úrovně 112,6 mld. Kč. Vyšší dynamiku růstu si nadále zachovává životní pojištění, u kterého se zvýšilo předepsané pojistné o 7,5 % na 44,2 mld. Kč. Jeho podíl na celkovém předepsaném pojistném opět vzrostl a činil 39,3 %.

U pojištění průmyslu a podnikatelů byl ve stejném období docílen meziroční nárůst o 1,1 % na 17,7 mld. Kč. Jeho podíl na celkovém předepsaném pojistném činil 15,7 %. Tomuto vývoji rozhodně však nepomohlo *pojištění přerušení provozu*, které mělo

v loňském roce naopak klesající tendenci. Pokles tempa růstu předepsaného pojistného u tohoto druhu pojištění činil 13,8%.

Česká republika se v současné době nachází v hospodářském rozkvětu. S růstem ekonomiky a zahraničních investic se dá předpokládat i zvyšování výroby, větší zisky podniků a podnikatelů, a tedy i větší zájem o pojištění. Tomuto trendu může také napomoci snaha o přiblížení se situaci na pojistných trzích ostatních členů Evropské unie.

3. KONSTRUKCE A CHARAKTERISTIKA ŠOMÁŽNÍHO POJIŠTĚNÍ

Cíle zaměřené na dosažení zisku, bezpečnost i sociální a ekologické cíle mimo jiné určují činnost téměř každého podniku. Tyto podnikové mety mohou být ohrožovány nejrůznějším nebezpečím. Vznikne-li ve firmě škoda na výrobním, či pro výrobu nebo obchod nezbytném zařízení, není fyzické poškození či zničení majetku jedinou ztrátou, kterou podnik utrpí. Nedílnou součástí celkové škody je totiž omezení či zastavení provozu a s tím spojené následné (nepřímé) ztráty a mimořádné výdaje na řešení škody. V řadě případů pak relativně malá škoda na výrobní lince může způsobit milionové ztráty při výpadku výroby a navíc i ztrátu dosavadních zákazníků či nových obchodní příležitostí. A právě na pokrytí tohoto podnikatelského rizika je zaměřeno *pojištění přerušení provozu*.

3.1 Podstata pojištění

Podstatou daného pojištění je náhrada škod ušlého zisku a vynaložených stálých nákladů, které vznikly v důsledku úplného či částečného přerušení provozu následkem události specifikované v pojistné smlouvě. Zpravidla se jedná o živelní událost, může to být ale také škoda na strojích a strojních zařízeních, škoda na elektronice, hmotná škoda u klíčového subdodavatele apod. Pokud je majetkové pojištění sjednáno proti všem rizikům („all risks“), může být stejně uzavřeno i návazné pojištění přerušení provozu.

3.2 Názvy, se kterými se můžeme setkat

V českých pojistných podmínkách se nejčastěji setkáme s označením pojištění přerušení provozu, popřípadě šomážní pojištění, což odpovídá anglickým termínům business interruption insurance, občas též nazývané business income coverage nebo loss of profit insurance.

3.3 Cíl pojištění

Cílem pojištění je zajištění stability podniku v případě škody a udržení kvalifikovaných zaměstnanců, klientely, postavení na trhu i dobrého jména.

3.4 Důležitá kritéria

Aby přerušení mohlo spadat pod pojistnou ochranu, musejí být splněna tato kritéria:

- přerušení musí nastat jako následek pojištěné věcné škody,
- věcná škoda se musí vztahovat na věc sloužící podniku (provozu),
- k věcné škodě musí dojít na místě pojištění.

3.5 Stanovení ceny pojištění

Na stanovení ceny pojistného má vliv celá řada faktorů. Za nejdůležitější lze považovat vlastní charakter výroby a s ním spojená rizika vzniku prvotní majetkové škody. Podstatnou roli pak hraje typ výrobního zařízení (z hlediska možností jeho rychlé opravy či náhrady) a jeho produkční uspořádání (paralelní linky s možností zástupnosti nebo jedinečné zařízení). Cenu pojištění, podobně jako u pojištění majetku, ovlivňuje rovněž výše *spoluúčasti*. Ta se stanovuje pevnou částkou, procentem z pojistné částky nebo procentem z pojistného plnění.

3.6 Pojistná částka a její výše

Pojistná částka je maximálním finančním limitem pojišťovny. Její výše je sjednána v pojistné smlouvě.

Základem *pojistné částky* je pojistně technický hrubý zisk, který lze určit dvěma způsoby:

a) Varianta „Obrat minus Variabilní náklady“

Hrubý zisk (čistý zisk a stálé náklady) na rok xxxx:

Obrat daného roku	Kč
minus Variabilní náklady:	
100% Suroviny	Kč
100% Balné	Kč
100% Převážné	Kč
50% Energie	Kč
50% Údržba	Kč
* Ostatní variabilní náklady	Kč
= Pojistná částka (12 měsíců)	Kč

* Položky, které nejsou vynaloženy v případě, že byla zastavena výroba, např. následkem požáru.

b) Varianta „Čistý zisk plus Fixní náklady“

Hrubý zisk (čistý zisk a stálé náklady) na rok xxxx

Čistý zisk daného roku	Kč
plus Fixní náklady:	
100% Mzdy	Kč
100% Odpisy	Kč
50% Energie	Kč
50% Údržba	Kč
100% Úroky	Kč
* Ostatní fixní náklady	Kč
= Pojistná částka	Kč

* Položky, které jsou vynaloženy také v případě, že byla zastavena výroba, např. následkem požáru.

Pokud by podnik před přerušením vykazoval ztrátu, pojistná částka by byla definována takto:

„Fixní náklady mínus Ztráta“

Obrat = výnosy z prodeje výrobků a služeb

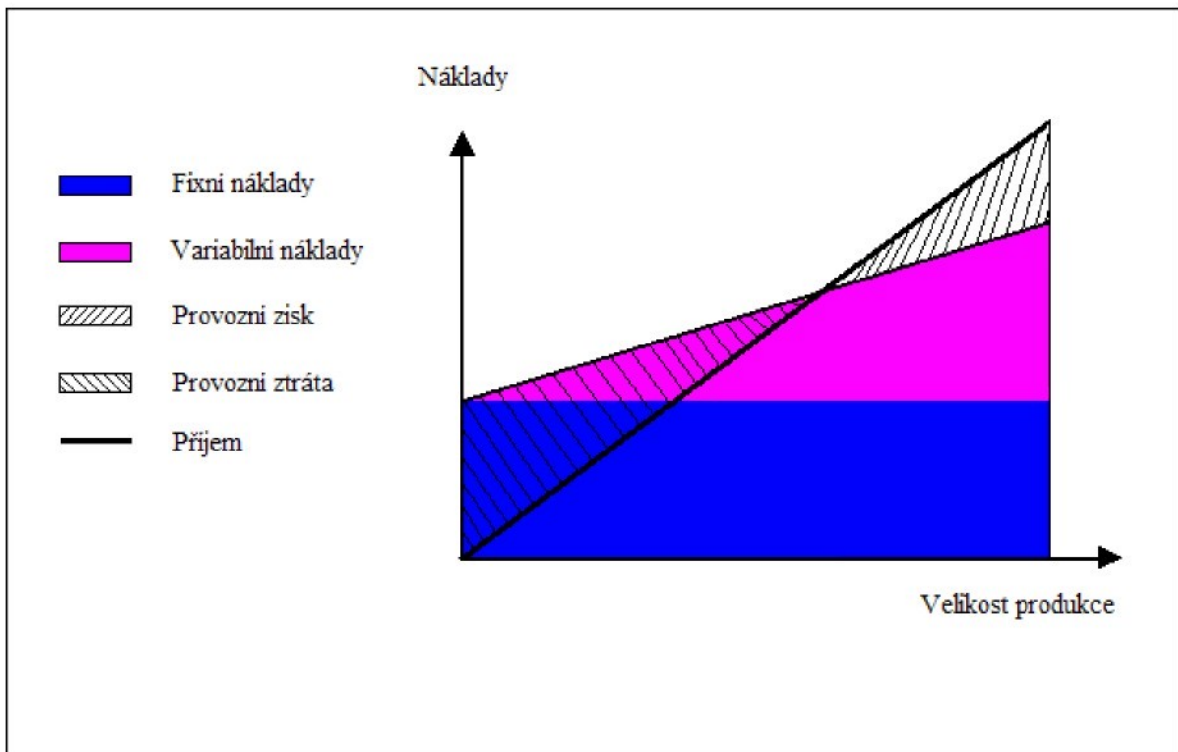
Stálé náklady (fixní či běžné náklady) = náklady, které nelze v případě omezené provozní činnosti snížit. Jedná se například o:

- platy a mzdy zaměstnanců včetně sociálního a zdravotního pojištění,
- nájemné,
- nájemné,
- náklady na údržbu budov a strojů,
- daně,
- pojistné či kapitálové náklady,
- základní poplatky za vodu, plyn, elektřinu, teplo, telefon atd.,
- licenční poplatky, které nezávisí na obratu,
- splátky leasingu apod.

Variabilní náklady = náklady, které se mění v závislosti na provozní činnosti:

- náklady na suroviny a nakoupené polotovary,
- náklady na obaly,
- přepravní náklady,
- spotřeba energie, vody a plynu (pouze poměrná část)
- média atd.

Zisk (ztráta) = rozdíl mezi dosaženými příjmy a fixními náklady, které jsou nezbytné pro vytvoření tohoto příjmu (viz obrázek č. 1)

Obrázek č. 1: Hospodářský výsledek v závislosti na velikosti produkce

3.7 Faktory ovlivňující velikost škody

Velikost způsobených škod závisí na mnoha attributech mezi něž např. patří:

- velikost podniku,
- rentabilita podniku,
- velikost přímých materiálových škod,
- doba potřebná k opětovnému obstarání zničených a poškozených pojištěných věcí
- vzájemná závislost jednotlivých útvarů na výrobě
- místní koncentrace výroby
- účinnost opatření ke snížení rozsahu škody
- urychlení obnovy provozu. [9, s. 61]

3.8 Předmět plnění pojišťovny

Předmětem plnění pojišťovny při pojištění přerušení provozu mohou být (jednotlivé položky je možné pojistit i samostatně):

- *fixní náklady (stálé náklady)* v případě, že je jejich vynaložení hospodářsky odůvodněné a pokud by je pojištěný vynaložil, i kdyby k přerušení provozu nedošlo
- *ušlý zisk* z výrobní či obchodní činnosti, kterého by pojištěný jinak dosáhl při nepřerušení provozu
- *vícenáklady (dodatečné náklady)*, které podnik vynakládá při náhradním řešení situace při přerušení provozu (pronájem náhradních prostor, náklady na provizorní stroje, dodatečné pracovní směny nebo práce přesčas apod.)

hrubý zisk	čistý zisk	obrat
	fixní náklady	
variabilní náklady		

Schéma č. 1: Pojistné plnění v rámci pojištění pro případ přerušení provozu
Zdroj: [1, s. 127]

3.9 Doba poskytnutí plnění

Pojišťovna poskytuje plnění po dobu přerušení provozu, nejdéle však po dobu sjednanou v pojistné smlouvě tzv. *dobu ručení*. Doba ručení se určuje v měsících a zpravidla je ohraničená dobou jednoho roku, ale je možné ji podle konkrétních podmínek sjednat i jinak. Doba ručení může být pro ušlý zisk a stálé náklady rozdílná či shodná. V případě že je jednotná, sjedná se pojištění na jednu shodnou pojistnou částku.

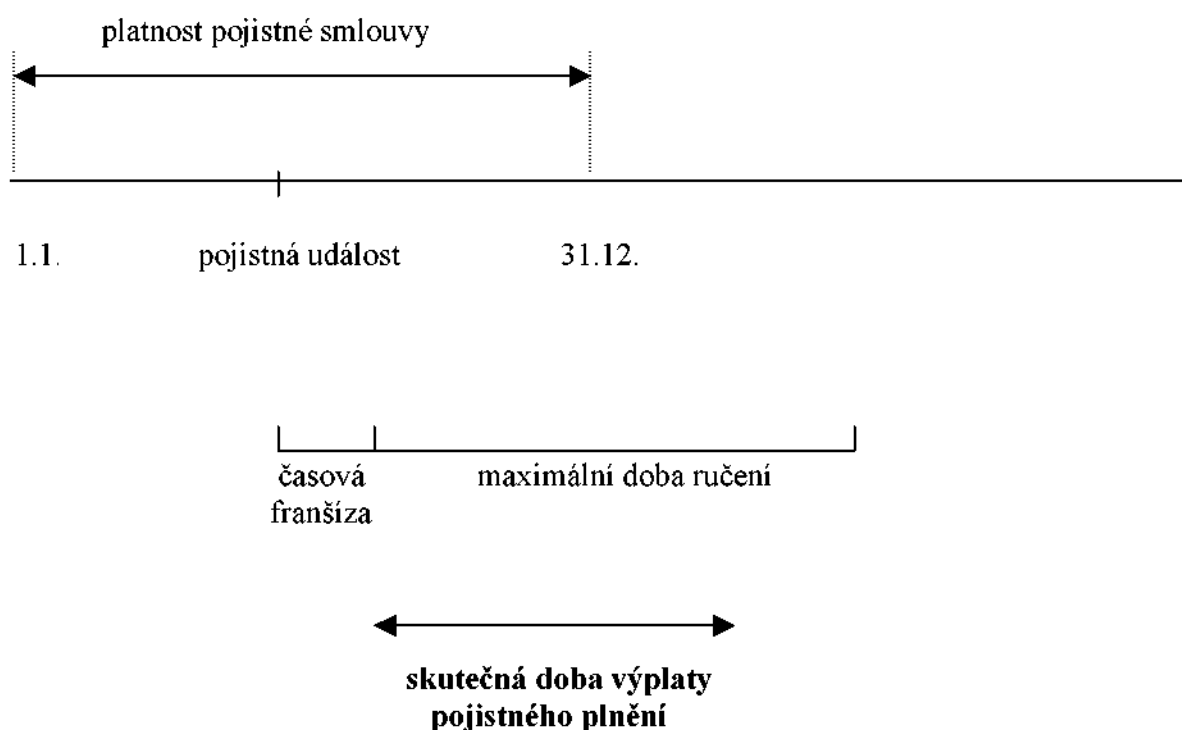
Podle konstrukce doby ručení pojišťovny lze rozlišit 2 druhy šomážního pojištění:

- *plné pojištění*, u něhož období rozhodné pro nárok na pojistné plnění končí v okamžiku, kdy se dosáhne pojištěného zisku (výnosů),
- *„pojištění hrubých příjmů“* (gross earnings policy), kde pojistné plnění trvá jen do okamžiku obnovení plné funkčnosti. [2, s. 514]

3.10 Časová franšíza

V rámci pojištění pro případ přerušení provozu je typické uplatňovat také *časovou franšízu*. V tomto případě je stanoveno období, po které pojistné plnění není vypláceno. Tedy pokud by doba přerušení provozu byla kratší než předem stanovená délka časové franšízy, pojistné plnění by pojišťovna vůbec nevyplácela (viz schéma č. 2). [1, s. 127]

Doba ručení v rámci pojištění pro případ přerušení provozu

3.11 Výpočet pojistného plnění

Výpočet pojistného plnění je poměrně složitý a vychází zejména z podkladů o provozu výrobního zařízení a z účetních a obchodních záznamů firmy. Při řešení větších škod pomáhají pojišťovnám často specializovaní odhadci škod, kteří musí vzít v úvahu minulé výkony podniku, případný sezónní charakter provozu a předpokládané výkony, které nemohly být realizovány.

3.12 Příklady různých forem pojištění přerušení provozu:

System Velké Británie

Mnohé evropské země, mezi nimi Francie, Švýcarsko nebo Německo, kráčí ve stopách systému Velké Británie. Pojišťuje se zde pojistně-technický hrubý zisk (gross profit). Mzdy zaměstnanců jsou plně zahrnuty do pojistné částky. Pokud by mělo v důsledku pojistné události dojít ke snížení počtu zaměstnanců, lze mzdy zahrnout i do zvláštního krytí.

Dobu poskytování pojistného plnění lze sjednat na období několika měsíců až let, nejpozději však skončí tehdy, je-li obnovena obchodně provozní připravenost podniku.

Je-li u dané pojistné události sjednaná pojistná částka příliš nízká, použije se úprava pro případ podpojištění.

System USA

Od 1. 1. 1986 se systém běžný v USA nazývá „Business Income Coverage“. Známý je tento systém však pod názvem „Gross Earnings“. I zde je základem pojistné částky hrubý zisk.

Hlavní rozdíl oproti britskému systému spočívá v době poskytování pojistného plnění, které skončí v okamžiku, kdy je obnovena technicko-provozní připravenost podniku, tj. kdy byla odstraněna věcná škoda. Obchodně-provozní připravenost podniku v takovém případě může v důsledku delších výpadků v organizaci či v administrativě nastat později.

Další výpadky výnosu mohou být pojištěny pouze na základě zvláštních ujednání, avšak rovněž pouze na smluvně stanovenou dobu ručení.

3.13 Základní pojmy z VPP

Pojištná nebezpečí a rozsah pojištění

Pojištění se sjednává pro případ přerušení nebo omezení provozu z důvodu věcné škody, došlo-li k věcné škodě z příčiny:

- a) požáru, výbuchu nebo úderu blesku,
- b) nárazu nebo zřícení pilotovaného letícího tělesa, jeho částí nebo jeho nákladu,
- c) hasicích, bouracích, záchranných či odklízecích prací výhradně souvisejících s událostmi uvedenými v předchozích dvou bodech.

Pojištění lze dále sjednat pro případ přerušení nebo omezení provozu z důvodu věcné škody, došlo-li k věcné škodě z příčiny:

- a) vichřice,
- b) krupobítí,
- c) sesouvání půdy, zřícení skal nebo zemin, pokud k nim nedošlo v souvislosti s průmyslovým nebo stavebním provozem,
- d) laviny,
- e) pádu stromů, stožárů, a jiných předmětů, nejsou-li součástí poškozené věci,
- f) zemětřesení,
- g) tíhy sněhu nebo námrazy,
- h) nárazu vozidla, kouře, nadzvukové vlny (aerodynamickým třeskem),
- i) vodovodní škody,
- j) hasicích, bouracích, záchranných či odklízecích prací výhradně souvisejících s pojištěnými pojistnými nebezpečími.

Pojištění lze dále sjednat pro případ přerušení nebo omezení provozu z důvodu věcné škody, došlo-li k věcné škodě z příčiny:

- a) záplavy nebo povodně,
- b) bouracích, záchranných či odklízecích prací výhradně souvisejících s událostmi uvedenými v písm. a) tohoto odstavce.

Předmět pojištění

Pojištění se vztahuje na finanční ztráty, jimiž jsou:

- a) ušlý zisk,
- b) stálé náklady.

Výluky z pojištění

Pojištění se nevztahuje na škody vzniklé:

- a) v důsledku válečných událostí, vzpour, povstání nebo jiných násilných nepokojů, teroristických aktů, stávek nebo zásahem státní moci a správy a v příčinné souvislosti s nimi,
- b) jadernou energií, zářením všeho druhu a radioaktivní kontaminací,
- c) v souvislosti s chybou vzniklou programovým vybavením,
- d) výbuchem v souvislosti s těžbou nebo prováděním stavebních prací nebo otřesy způsobenými dopravou,
- e) nesprávnou údržbou, nekvalifikovanou obsluhou, opotřebením,
- f) vadou projektu nebo nedodržením technologického postupu,
- g) ožehnutím nezapříčiněným požárem, výbuchem nebo úderem blesku,
- h) vystavením věcí užitkovému ohni nebo teplu.

Pojištění se nevztahuje na náklady, které během přerušení nebo omezení provozu nenabíhají, a to zejména:

- a) výdaje za suroviny, materiál, technologickou energii a za odebrané zboží, pokud se nejedná o výdaje na udržování provozu,
- b) odvodové a daňové povinnosti a vývozní cla,
- c) dopravné, náklady spojů, pokud se nejedná o výdaje na udržování provozu,
- d) pojistné závislé na obratu,
- e) licenční a vynálezecké poplatky závislé na obratu,
- f) zisky a stálé náklady, které nesouvisejí s výrobním, obchodním nebo průmyslovým provozem
- g) majtkové sankce, které je pojištěný povinen zaplatit v důsledku nesplnění, popř. porušení závazků nebo jiných právních povinností.

Za věcnou škodu se nepovažují škody:

- a) na elektrických zařízeních, které vznikly působením elektrického proudu s výskytem ohně nebo bez něho,
- b) spočívající v tom, že jsou zničeny, poškozeny, nebo pohřešovány cennosti, záznamy zvukové, obrazové, datové a jiné, včetně softwarového vybavení, spisy a listiny všeho druhu.

Povinnosti pojištěného

Pojištěný je zejména povinen vést řádnou evidenci o přerušení provozu, která bude obsahovat nezbytné údaje o příčině a době přerušení provozu a hospodaření v době přerušení provozu.

Dále je povinen umožnit pojistiteli kontrolu hospodaření a plnění opatření vedoucích k urychlenému a úplnému obnovení přerušeného provozu, a to po celou dobu přerušení provozu.

Místo pojištění

Pojistitel poskytne pojistné plnění za škodu, která nastala v místě pojištění uvedeném v pojistné smlouvě.

Pojistná hodnota

V případě pojištění omezení či přerušení provozu se jedná o pojištění prvního rizika, tzn. že nelze určit pojistnou hodnotu pojišťovaného majetku v době sjednávání pojištění.

Hranice pojistného plnění

Pojistné plnění pojistitele je omezeno horní hranicí, která je určena limitem pojistného plnění.

Pojistné plnění pojistitele

Při vzniku škody přerušením nebo omezením provozu vzniká oprávněné osobě právo, aby jí pojistitel poskytl částku odpovídající výši finanční ztráty v pojištěném rozsahu. Oprávněná osoba má právo na plnění za finanční ztráty po dobu trvání přerušení nebo omezení provozu, nejdéle však za dobu ručení.

Pro určení výše finanční ztráty se vychází z rozdílu hospodaření v období 12 měsíců bezprostředně před vznikem škody a v období hodnocení.

Pokud vznikla věcná škoda na celém provozu, jsou posuzovány ušlý zisk i stálé náklady ke každému dni po celé období hodnocení. V případě částečné škody se plní ušlý zisk a stálé náklady související s touto částí.

Stálé náklady se nahrazují pouze tehdy, pokud by pojištěný byl schopen na ně nahospodařit a pokud by je vynaložil i kdyby k přerušení nebo omezení provozu nedošlo.

Pojistné plnění za odpisy hmotného a nehmotného majetku se poskytuje pouze do té míry, do které se vztahují tyto odpisy k majetku té části provozu, která nebyla zničena věcnou škodou.

Pojistitel není povinen plnit za zvětšení finančních ztrát způsobených:

- a) vlivy a událostmi nesouvisejícími se vznikem věcné škody,
- b) tím, že pojištěný nevyvinul plné úsilí pro urychlenou obnovu provozu, že nezajistil včas obnovu nebo opětovné pořízení zničených, poškozených, odcizených nebo ztracených věcí sloužících provozu nebo k tomu nezabezpečil včas dostatek finančních prostředků,
- c) tím, že došlo k rekonstrukci zničených nebo poškozených věcí sloužících provozu v širším rozsahu, než v jakém sloužily provozu v době vzniku věcné škody.

Pojištění se sjednává se spoluúčastí.

Součet pojistných plnění vyplacených z pojistných událostí nastalých v průběhu jednoho pojistného roku (je-li pojištění sjednáno na dobu kratší, v průběhu pojistné doby) nesmí přesáhnout limit pojistného plnění uvedený v pojistné smlouvě.

Řízení znalců, znalecký posudek

Pojištěný a pojištitel se v případě neshody o výši pojistného plnění, případě neshody o nároku na pojistné plnění, mohou dohodnout, že o sporných otázkách rozhodne řízení znalců.

Zásady řízení znalců:

- a) každá strana jmenuje jednoho znalce, který vůči ní nesmí mít žádné závazky a neprodleně o něm informuje druhou stranu; námitku pro osobě znalce lze vznést nejpozději do 5 dnů od písemného doručení informace,
- b) stanovení znalci vypracují nezávisle na sobě znalecký posudek ke sporným otázkám
- c) jestliže se závěry znalců od sebe odlišují, dohodnou se obě strany neprodleně na znalci s rozhodným hlasem, který rozhodne o zbylých sporných otázkách a odevzdá své rozhodnutí současně pojištiteli a pojištěnému,

- d) každá strana hradí náklady svého znalce, náklady na rozhodujícího znalce hradí obě strany rovným dílem.

Řízením znalců nejsou dotčena práva a povinnosti pojistitele a pojištěného stanovené právními předpisy a pojistnou smlouvou.

Znalecký posudek musí, nedohodnou-li se obě strany jinak, obsahovat zejména:

- a) výpočet zisku, případně ztráty z činnosti pojištěného pro běžný rok až do začátku přerušení nebo omezení provozu a pro předchozí kalendářní rok,
- b) výpočet provozního zisku a ztrát, kterých by pojištěný dosáhl během období hodnocení bez přerušení nebo omezení provozu,
- c) výpočet zisku, případně ztrát, z kterých vyplývá, jak se činnosti vyvíjela následkem přerušení nebo omezení provozu v hodnoceném období,
- d) vyhodnocení všech okolností, které mají vliv na pojistné plnění pojistitele.

Při vyčíslování zisku, případně ztrát je nezbytné samostatně uvést veškeré náklady a specificky vyčlenit náklady přerušení nebo omezení provozu a související stálé náklady.

Dokud není o nároku na pojistné plnění co do důvodu a výše rozhodnuto ve výše uvedeném řízení nebo jiným způsobem, není pojistitel povinen pojistné plnění poskytnout.

Zánik pojištění

Pojištění zaniká zejména z důvodů:

- a) zrušení či zastavení provozu před koncem pojistné doby,
- b) prohlášení konkursu na pojištěného nebo vstoupení pojištěného do likvidace.

3.14 Některé další pojmy z VPP

Následná škoda

- Zisk z činnosti uvedené v pojistné smlouvě, kterého by pojištěný jinak dosáhl za dobu přerušení provozu, nejdéle však za dobu ručení = „*ušlý zisk*“.
- Stálé náklady, které musí pojištěný bezpodmínečně vynakládat během doby trvání přerušení provozu, aby bylo možné co nejdříve obnovit provoz v původním rozsahu, nejdéle však za dobu ručení = „*stálé náklady*“.

Věcná škoda

Za věcnou škodu se považuje vznik pojistné události, při které na pojištěných věcech vznikla škoda zapříčiněná některým z pojistných nebezpečí jako je požár, výbuch, úder blesku, záplavy, povodně, vichřice, krupobití, zemětřesení atd.

Pojištění se vztahuje pouze na věcné škody, které nastaly na pojištěných věcech, pokud nejsou vyloučeny.

Pojistná částka

Pojistnou částku stanoví na vlastní odpovědnost pojištěný. Její výše by měla odpovídat částce složené ze zisku, který by pojištěný vytvořil, a stálých nákladů, které by pojištěný musel vynakládat za sjednanou dobu ručení, kdyby k přerušení provozu nedošlo. Pojištěný má možnost v pojistné smlouvě stálé náklady rozčlenit i do několika položek s různou dobou ručení a různou výší pojistné částky. Pojistné plnění pojistitele zjištěné po škodní události nesmí přesáhnout sjednanou pojistnou částku za pojištěnou položku. Pojistná částka je tedy maximální hranicí pojistného plnění.

Pojistná událost

Pojistnou událostí z pojištění přerušení provozu je vznik následné škody způsobené přerušením provozu z důvodu věcné škody, která nastala v době trvání pojištění.

Doba ručení

Doba ručení znamená období, během kterého je podnikatelská činnost přerušena nebo ovlivněna v důsledku pojistné události. Doba ručení začíná okamžikem vzniku pojistné události a končí v okamžiku, kdy přestane být podnikatelská činnost přerušena či ovlivněna nebo uplynutím maximální doby ručení, podle toho, co nastane dříve. Doba ručení je časovým limitem, ze který pojistitel poskytuje pojistné plnění. Je tak podpůrným prostředkem k urychlené obnově přerušného provozu.

Spoluúčast

Může mít časovou (tj. časové období určené počtem pracovních dní) či finanční (tj. určitý finanční obnos) podobu. Při vzniku škodné události se spoluúčast vždy odečítá od celkové výše pojistného plnění, do výše této spoluúčasti se však pojistné plnění neposkytuje.

Podpojištění

K podpojištění dochází tehdy, když v době vzniku pojistné události je pojistná částka stanovená pojistníkem nižší než pojistná hodnota pojištěné věci. Pojistitel má tak právo snížit své plnění ve stejném poměru, v jakém je pojistná částka k pojistné hodnotě pojištěné věci.

4. SPECIFIKA VYBRANÉHO DRUHU POJIŠTĚNÍ

Pojištění přerušení provozu je často využíváno v návaznosti na využití pojistného produktu kryjícího přímé věcné škody. Vyskytuje se v různých konkrétních podobách, tak aby uspokojilo veškeré potřeby jednotlivých podniků, které jsou výrazně specifické.

4.1 Krytí škod způsobených přerušáním provozu

Šomázní pojištění lze rozčlenit dle délky krytí přerušení provozu na pojištění *úplného krytí* a pojištění *hrubých příjmů*.

➤ Pojištění úplného krytí

Smyslem pojištění úplného krytí přerušení provozu je poskytnout náhradu celého schodku hrubého příjmu. Plnění se v tomto případě vyplácí od okamžiku vzniku škody až do úplného získání původního postavení na trhu, kdy dojde k obnovení tzv. *obchodní připravenosti*.

➤ Pojištění hrubých příjmů

V tomto případě s pojistné plnění vyplácí ode dne pojistné události pouze do doby, kdy je provoz kompletně obnoven, tedy do obnovení *technické připravenosti*.

Pojistné je zpravidla nižší než u předchozího typu.

4.2 Druhy šomázního pojištění

Typy šomázního pojištění, u nichž je podstatná *příčina* vedoucí k vzniku škodní události a následnému přerušování provozu:

➤ Požární pojištění přerušení provozu

Tento druh patří k nejčastěji využívaným a též nejvýznamnějším druhům daného pojištění. Jsou jím pojištěny následné škody vzniklé na základě požáru a navazujících rizik v pojištěném podniku. Předmětem pojištění není zničení, poškození či ztráta věci (věcná škoda), jejímž následkem došlo k pojistné události. Pojištěnému vznikne právo na plnění, jestliže věcná škoda byla způsobena:

- požárem,

- úderem blesku,
- výbuchem,
- pádem letadla nebo jeho částí.

Požární šomážní pojištění v širším slova smyslu pak poskytuje navíc ještě pojistné plnění, jestliže věcná škoda byla způsobena ještě dalšími riziky jako např.:

- vichřicí,
- krupobitím,
- povodní nebo záplavou,
- kouřem,
- aerodynamickým třeskem,
- nárazem vozidla,
- únikem vody z vodovodních zařízení,
- únikem kapaliny (hasicího média) ze sprinklerových zařízení,
- vandalismem,
- vnitřními nepokoji,
- stávkou nebo výlukou.

Většina z uvedených rizik, které nejsou zahrnuty v požárním šomážním pojištění v užším slova smyslu, lze pojistit samostatným šomážním pojištěním. Pojištění se nevztahuje na škody vzniklé hrubou nedbalostí nebo úmyslným jednáním pojištěného nebo jím pověřené osoby. [2, s. 512, 513]

➤ **Strojní pojištění přerušeni provozu**

Jedná se také o velmi rozšířený způsob pojištění navazující na strojní pojištění.

Kryje následné škody způsobené přerušeni strojního provozu z důvodu věcné škody (selhání měřících nebo zabezpečovacích zařízení, nesprávná obsluha...).

➤ **Pojištění následných škod vyskytujících se v souvislosti s výskytem nepříznivých povětrnostních podmínek**

Odškodňuje pojištěného v případě, že dojde k přerušení provozu podniku následkem počasí – v důsledku deště, krupobití, sněhu apod. Označuje se též jako pojištění dešťové. Toto pojištění využívají především pořadatelé sportovních podniků a trhů konaných pod širým nebem v případě, že nemají zajištěny příjmy ze vstupného apod. na základě předplatného. Dešťové pojištění je nutno sjednat s dostatečným předstihem před konáním příslušné akce. Nárok na pojistné plnění z dešťového pojištění závisí obvykle jen na počasí během několika hodin v jednom dnu. Podle konstrukce pojistného plnění lze rozlišit dvě formy daného druhu pojištění:

- existence povětrnostních srážek v daném časovém intervalu jako taková,
- vydatnost povětrnostních srážek. [2, s. 516, 517]

➤ **Pojištění teplotních škod**

Pojištění teplotních škod poskytuje pojistnou ochranu podnikům, kde hraje zásadní roli udržení stálé teploty. Jde např. o pekárny, mrazírny, balírny apod., u nichž při přerušení provozu v kritickém okamžiku nebo po delší než kritickou dobu dojde ke znehodnocení produkce. [2, s. 516]

➤ **Kontingentové šomáží pojištění**

Kontingentové šomáží pojištění uhrazuje nepřímé škody způsobené poškozením nebo zničením majetku jiné osoby než pojištěného. Pojistný zájem je zde dán tím, že pojištěný je podstatným způsobem závislý (contingent) na fungování podniku patřícího jiné osobě. Jde o případy, kdy je pojištěný podnik závislý na jediném dodavateli. Jestliže ten přestane dodávat, nedojde sice k přímé škodě v pojištěném podniku, ale přesto dojde k přerušení provozu podniku. Jedná se např. o výpadek dodavatele klíčových součástí, ale také o přerušení dodávky elektřiny, plynu nebo vody. Konkrétní rizika, na něž se pojištění vztahuje, jsou vždy určena pojistnými podmínkami. Stejně je tomu i v těch kontingentových šomáží pojištěních, kde je přerušení provozu podniku způsobeno nahodilou událostí u odběratele, který v důsledku přímé škody v jeho podniku nemůže dále odebírat sjednané dodávky zboží. Zvláštním případem tohoto šomážího pojištění je

pojištění přerušení provozu menšího obchodu v důsledku přímé škody v sousedním velkopodniku – např. v rámci jednoho obchodního areálu. [2, s. 515]

Druhou kategorií jsou ta pojištění, kde je hlavním atributem *podstata pojistného plnění* vypláceného na úhradu konkrétních potřeb:

➤ **Pojištění dodatečných výdajů (vícenákladů)**

Jedná se o zvláštní typ šomážního pojištění, neboť kryje dodatečné výdaje nutné k tomu, aby firma mohla pokračovat ve svém provozu v případě, že došlo k nahodilé události. Dodatečné výdaje se mohou vztahovat jak k poškozenému nebo zničenému provozu, tak i k jinému provozu, který nahrazuje jeho produkci. Zatímco standardní šomážní pojištění nekryje některé dodatečné výdaje nutné k pokračování činnosti provozní jednotky či k obnovení její činnosti, pojištění dodatečných výdajů kryje jen tyto dodatečné výdaje. Předmětem daného pojištění jsou vícenáklady, které pojištěný po předchozí dohodě s pojistitelem prokazatelně vynaložil v průběhu doby ručení:

1. použití externího zařízení,
2. použití jiných postupů a metod,
3. nájem náhradního zařízení,
4. použití služeb třetí strany,
5. zvýšení mzdovými a ostatními náklady.

I v tomto druhu šomážního pojištění se sjednávají pojistné částky představující horní hranici pojistného plnění v jednotlivých časových obdobích a zde navíc i ve vztahu k základnímu živelnímu pojištění. [2, s.515, 516]

➤ **Pojištění zisku**

Pojistné plnění se vztahuje na ztrátu zisku obsaženého ve výrobcích znehodnocených pojistnou událostí.

➤ **Pojištění cenných dokumentů**

Pojistné plnění kryje škody vzniklé zničením či poškozením informací obsažených v těchto dokumentech.

➤ **Pojištění odpisů**

Jedná se o připojištění nové hodnoty k pojištění konstruovanému jako pojištění časové ceny.

➤ **Pojištění stavební a montážní**

Tento druh pojištění přerušení provozu se zaměřuje na ochranu podniku před ztrátou příjmu zapříčiněnou pozdním dokončením stavby nebo montáže.

➤ **Elektronické přerušení provozu**

Slouží k zajištění ochrany proti fyzickým škodám způsobených živelnými riziky na výpočetní technice.

➤ **Pojištění informačních technologií**

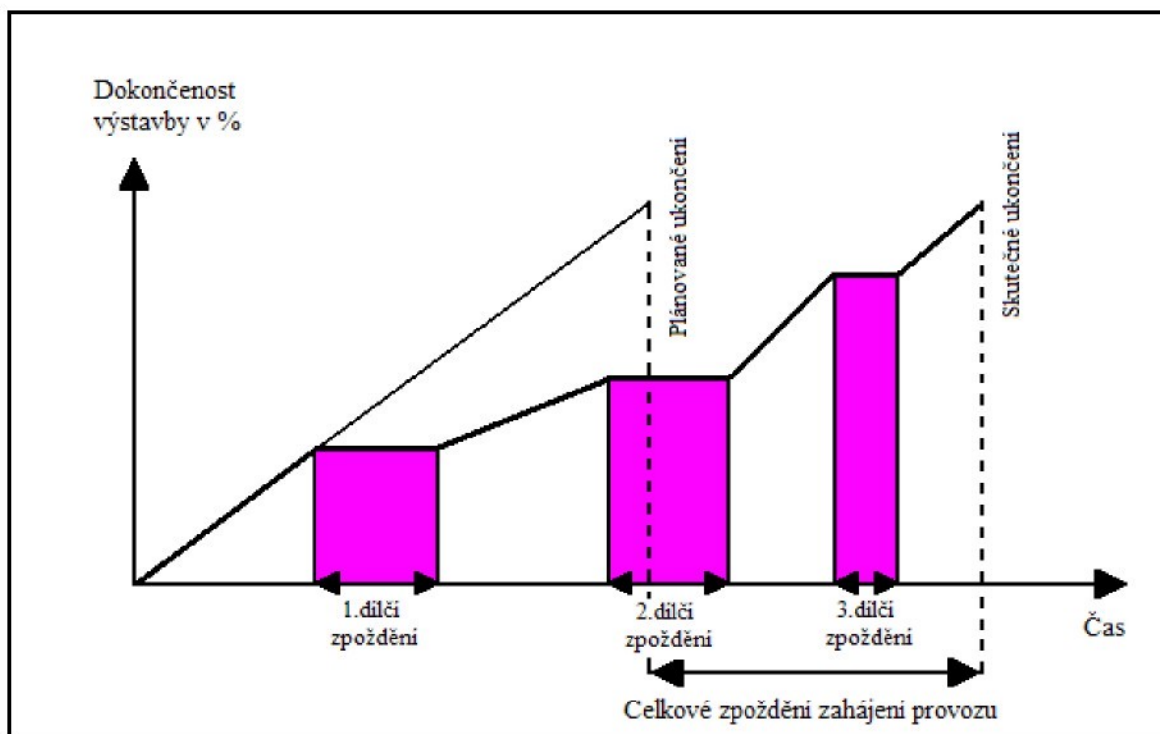
Kryje následky zapříčiněné nefyzickou škodou na IT systémech.

4.3 Stavební a montážní přerušení provozu

Hlavním cílem tohoto pojištění je ochrana příjmů podniku před ztrátou, která by mohla být způsobena pozdním dokončením stavby či montáže zařízení. Nedodržením původně stanoveného termínu dokončení, které bylo zapříčiněno zpožděním při prováděných pracích, provozovatel zařízení přichází o příjem. Velikost ušlého zisku je v tomto případě dána příjmem, který by byl býval vytvořen od data plánovaného dokončení až po dobu skutečného ukončení stavby nebo montáže.

Na rozdíl od *požárního* přerušení, kde je provoz zastaven po určitou dobu bezprostředně po vzniku škody, u stavebního a montážního přerušení provozu dochází k pojistné události, tj. nezahájení provozu, až od původně plánovaného data dokončení výstavby či montáže. Tím vzniká časový nesoulad mezi okamžikem škody na majetku a pojistnou událostí. Dalším

specifikem je skutečnost, že k přerušení provozu v tomto případě nedochází po každé relevantní škodě, tj. po každém zpoždění, ale je-li příčin zpoždění během pojistného období více, pak se kumulují a celková doba provozu je součtem dílčích zpoždění (viz obrázek č. 2).

Obrázek č. 2: Kumulace zpoždění při stavebních a montážních pracích

4.4 Elektronické přerušení provozu

S rozvojem informačních technologií a Internetu se rozšiřují též požadavky na optimální pojistné krytí příslušných elektronických systémů. Původní all-risks pojištění elektroniky zabývající se pouze materiálními škodami tak bylo doplněno o nabídku krytí doplňkových rizik, jedním z nichž je právě elektronické přerušení provozu.

Závislost podnikového příjmu na bezproblémovém chodu elektronických systémů v dnešní době neustále narůstá a proto je třeba se snažit případným ztrátám předejít pomocí pojištění těchto zařízení. Elektronické přerušení provozu kryje následný úbytek příjmu v případě přímých škod na výpočetní technice, informačních systémech a na přenosných

záznamových nosičích, které byly způsobeny požárem, výbuchem, bleskem, elektrickým proudem, všemi živelními riziky a krádeží.

Předmětem pojištění jsou veškerá zařízení, jejichž podstatou je elektronické nebo elektrotechnické vybavení. Patří sem například audio a video technika, řídicí jednotky průmyslových procesů, telefonní technika, ústředny, kontrolní a řídicí elektronické systémy, zabezpečovací technika (např. průmyslová televize), kancelářská technika (kopírky, tiskárny, scannery apod.), výpočetní technika, dále zdravotnické a chirurgické zařízení založené na obdobných principech.

4.5 Pojištění informačních technologií

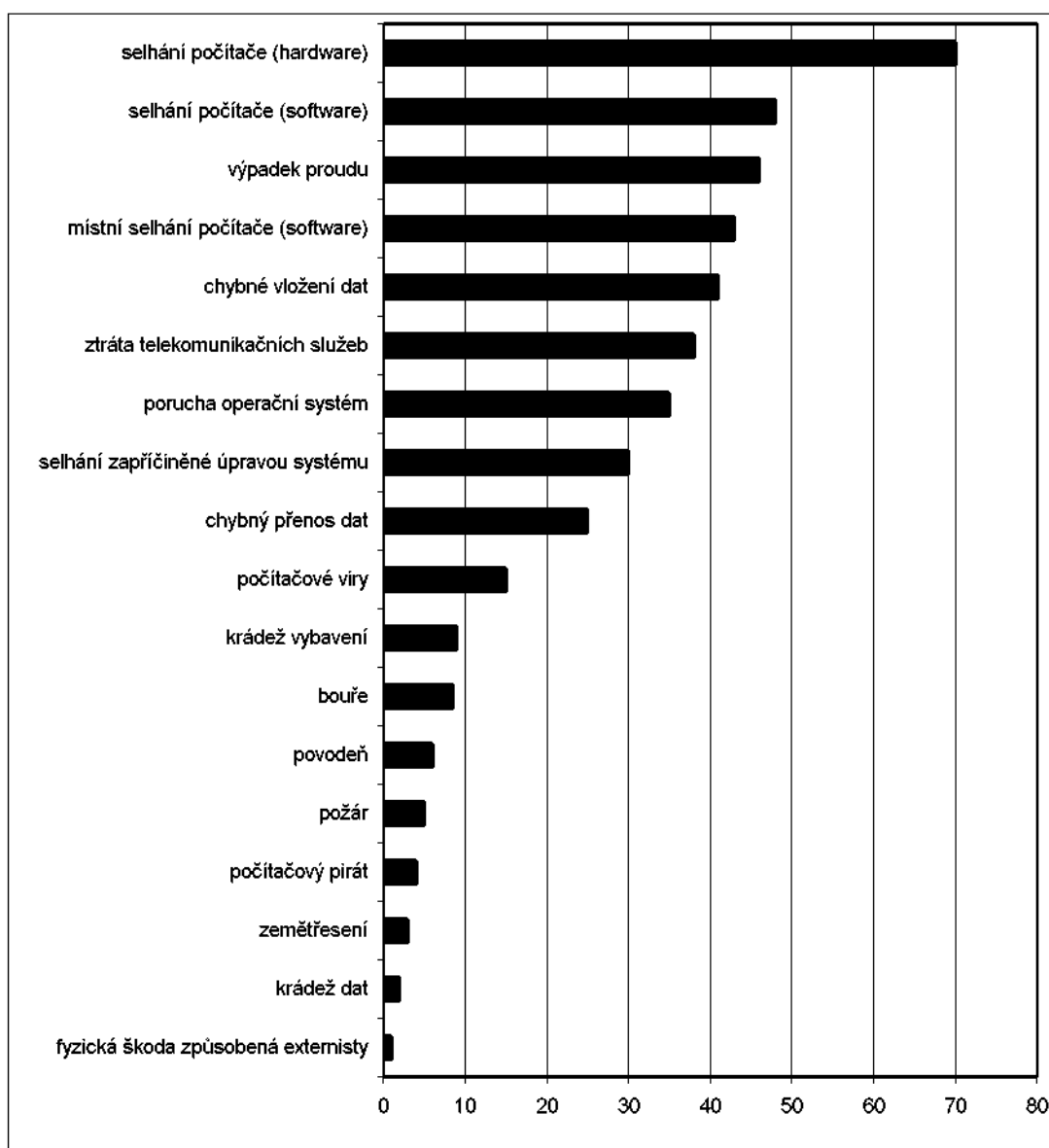
Informační technologie mohou vypovědět službu bez jakéhokoli viditelného poškození. Pravděpodobnost vzniku nehmotné škody je kromě velkého nárůstu ve využívání výpočetní a telekomunikační techniky dále umocněna propojováním informačních systémů. Při tak hojném využívání dané technologie jsou ohroženy téměř všechny oblasti podnikání, především pak letecké a telekomunikační společnosti a poskytovatelé internetových služeb.

Data uložená v těchto informačních systémech dnes představují pro firmy a organizace nemalé hodnoty. Takové, že jejich ztráta nebo narušení může ohrozit fungování, v nejhorším případě i samotnou další existenci firmy. Je proto nezbytné věnovat pozornost uložení dat a přístupu k nim, jakož i zajištění odolnosti dat proti haváriím systému nebo nechtěnému či záměrnému poškození.

Možnost vzniku následné ztráty jako důsledek přímé ale nefyzické škody byla známa již dříve. Pojistitelnost takového rizika však narážela na obtížné definování přímé nefyzické škody a na problém ocenění daného rizika. Typické pojištění přerušení provozu totiž vyžaduje takovou škodu, kterou lze snadno charakterizovat. Při tom nefyzické škody jsou nejčastějšími příčinami nefunkčnosti IT systému, které následně způsobí přerušení provozu.

Poškození dat na hard disku nebo preventivní ukončení provozu informačního systému během doby, kdy došlo k celosvětovému rozšíření počítačového viru, nemůže být kvalifikováno jako pojistná událost pro standardní pojištění následných škod.

Přitom nefyzické škody jsou nejčastějšími příčinami nefunkčnosti IT systému, které následně způsobí přerušení provozu. Z grafu č. 1 je patrné, že hmotné škody nejsou zdaleka tou největší hrozbou vedoucí k nefunkčnosti informačního systému.

Graf č. 1: Četnost hmotných a nehmotných příčin způsobujících nefunkčnosti IT systému a následné přerušení provozu.

Zdroj: statistiky PricewaterhouseCoopers a Swiss Re, 2000

Při současném rapidním nárůstu využívání informačních technologií je jasné, že i toto pojištění bude nabývat čím dál více na významu. Pojišťovny budou nuceny rozšířit nabídku svých produktů o krytí nefyzických škod a uspokojit tak potřeby svých zákazníků navzdory tomu, že pro ně není vůbec jednoduché takováto rizika správně ocenit.

5. ROLE ŠOMÁŽNÍHO POJIŠTĚNÍ NA NAŠEM TRHU

Není jednoduché vymezit situaci nabídky pojištění přerušení provozu na českém pojistném trhu. Jednou z hlavních příčin je skutečnost, že pojišťovací společnosti tento produkt většinou nenabízejí samostatně, nýbrž společně s ostatními druhy pojištění jako tzv. „ balíček služeb“. Další překážkou je též nesestavování oddělených výkazů pro pojištění následných škod.

S jistotou lze však říci, že šomážní pojištění patří na našem trhu stále k těm produktům, kterým se nepřikládá potřebný význam. Ačkoliv frekvence následných škod je nižší než u škod přímých, jejich rozsah bývá zpravidla mnohem větší.

Nejčastěji sjednávaným druhem je stále *požární a strojní přerušení provozu*. S rozvojem informačních technologií a elektronických systémů však nabývá na popularitě také *pojištění informačních technologií a elektronické přerušení provozu*.

Významným krokem, který ovlivnil pojišťovnictví u nás jako takové, byl v roce 2004 vstup České republiky do Evropské unie. Tuzemské pojišťovny tak mají v rámci EU mnohem větší pole působnosti a naopak i naše země otevřela nové možnosti pojišťovacím subjektům z ostatních evropských zemí, které zvyšují konkurenčnost prostředí.

Navzdory této skutečnosti jsou ale čeští podnikatelé ve srovnání se svými kolegy z vyspělejších ekonomik pojištění málo. Majitelé a management podniků stále dávají přednost pojištění majetku a přímých škod. Lze ovšem předpokládat, že propojištěnost tuzemských firem v rámci pojištění přerušení provozu poroste. Nejen pro pocit větší zodpovědnosti za svoji firmu, ale také kvůli vzrůstajícímu tlaku některých obchodních partnerů (zahraničních i tuzemských).

Například odběratel, který výrobky podnikatele využívá pro svůj finální produkt, bude jistě chtít mít jistotu, že má sjednáno dané pojištění. K čemu by totiž byl tomuto konečnému výrobcí platný dodavatel, který není schopen dostát svým závazkům a dodat potřebnou součástku včas?

Také zástavní věřitelé se o pojištění svých klientů začínají zajímat čím dál tím více. Pojištění firmy bývá v dnešní době jednou z nezbytných podmínek pro poskytnutí různých typů úvěrů.

Vývoj předepsaného pojistného od roku 1997 za pojištění ztrát způsobených přerušením provozu je zachycen v tabulce č. 4.

Roky	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Předepsané pojistné v tis. Kč	94 741	168 597	192 769	211 669	342 365	428 598	596 274	514 153

Tabulka č. 4: Celkové předepsané pojistné za pojištění přerušení provozu

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

Roky	98/97	99/98	00/99	01/00	02/01	03/02	04/03
Vývoj předepsaného pojistného v %	177,96	114,34	109,81	161,75	125,19	139,12	86,23

Tabulka č. 3: Procentuální vývoj předepsaného pojistného za pojištění přerušení provozu

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

Z výše uvedených ukazatelů lze zjistit, že propojištěnost u pojištění přerušení provozu má během posledních let narůstající tendence. Výjimkou je loňský rok, kdy byl zaznamenán pokles tempa růstu předepsaného pojistného o 13,8 %. Tohoto poklesu bylo docíleno zejména na úkor životního pojištění.

6. NABÍDKA DANÉHO POJIŠTĚNÍ POJIŠŤOVNAMI V ČR

V současné době lze již konstatovat, že pojistné produkty nabízené na českém pojistném trhu jsou často velmi propracované a poměrně rychle reagují na současný technologický rozvoj. Obecně je tato oblast pojištění zaměřena na vyspělé podniky, které věnují odpovídající pozornost řízení rizik. Nabídka pojišťoven je velice různorodá. Pro konkrétní situace je většinou připraven specializovaný produkt.

Vedle běžných typů pojištění přerušení provozu je možné nalézt v nabídce pojišťovacích institucí i moderní druhy jako například:

- **pojištění software** – kryje náklady na obnovu a obchodní ztráty při virech nebo úmyslném napadení (je možné pojistit např. u České pojišťovny, Allianz, Generali..)
- **pojištění ušlého zisku investora následkem pojištěných věcných škod na budovaném díle** (tento produkt spadá do nabídky pojišťovny Generali)
- **pojištění přerušení provozu v důsledku nedodávky surovin nebo energetických zdrojů** – vztahuje se na takové události, kdy v důsledku nedodání surovin nebo v důsledku nedodání energetických zdrojů, musí pojištěný podnik přerušit výrobu (nabízí pojišťovna Kooperativa)
- **pojištění energetických a technických zařízení** – součástí tohoto pojištění je pojištění majetku i pojištění přerušení provozu pro chemický průmysl a petrochemii, pro výrobu a distribuci elektrické energie a strojní a elektrotechnický průmysl (tento typ se nachází v nabídce AIG)

Ceny těchto produktů jsou stanovovány individuálně, na základě posouzení všech okolností a míry rizika. Pojistitelé získávají informace podle strukturovaných dotazníků, jejichž úkolem je co nejlépe identifikovat riziko a poskytnou podklady k jeho ocenění.

Pojištění přerušení provozu je ve většině případů nabízeno pojišťovnami společně s dalšími druhy pojištění. Jedná se o tzv. balíček služeb, který může obsahovat kromě daného pojištění také pojištění majetku, strojní pojištění, pojištění odpovědnosti a jiné. Obsah balíčku záleží na charakteru předmětu pojištění.

Hlavním cílem této kapitoly bylo na konkrétním příkladu porovnat a vyhodnotit nabídky u vybraných pojišťoven. Při určení toho nejlepšího produktu hrály hlavní roli jeho celková propracovanost, možnosti přizpůsobení podmínek na míru klienta a výše pojistného.

Pro porovnání nabídek čtyř výrazných pojišťoven na českém pojistném trhu byl vytvořen *modelový příklad* na fiktivní firmě:

Informace o firmě

Kania s.r.o. je švédská firma nově expandující na český trh. Zabývá se výrobou chladících jednotek s odděleným kondenzátorem. V místě pojištění nehrozí rizika jako jsou povodně, záplavy, sesuvy půdy, ani jiná zvláštní rizika.

6.1 Pojištění majetku/přerušlení provozu

Pojištěný	Kania s.r.o. Jablonecká 1350 461 00 Liberec 1
Doba pojištění	1.4.2005 – 31.3.2006
Typ pojištění	Pojištění majetku Přerušlení provozu Strojní pojištění Pojištění odpovědnosti
Místo pojištění	Jablonecká 1350, 461 00 Liberec 1
Pojištěná rizika	požár, úder blesku, výbuch a pád letadla, vichřice, krupobití, pád stromů, stožárů, zemětřesení, tíha sněhu/námrazy, vodovodní škody, krádež/loupež, vandalismus
Pojistné částky	<u>1) Majetek</u> Budovy CZK 110,000,000 Soubor strojů a zařízení CZK 65,000,000 Vybavení CZK 2,500,000 Zásoby Hotové výrobky CZK 2,000,000 Suroviny CZK 1,000,000 Rozpracovaná vyr. CZK 500,000 <u>2) Přerušlení provozu</u> Čistý zisk + stálé náklady Doba ručení
Spoluúčast	a) CZK 50,000 b) CZK 100,000 c) CZK 200,000
Škodní průběh	nový podnik

6.2 Nabídka pojištění pro společnost Kania s.r.o.

SHRNUTÍ NABÍDEK

POJIŠTĚNÍ MAJETKU

1. PROTI VŠEM RIZIKŮM - "ALL RISKS"

Celková hodnota CZK 181,000,000

	Roční pojistné			
Spoluúčast:	Allianz	Uniqa	Kooperativa	Generali
a) CZK 50,000	CZK 182,303			CZK 158,035
b) CZK 100,000	CZK 167,244			CZK 150,050

2. VYBRANÁ RIZIKA

Celková hodnota CZK 181,000,000

	Roční pojistné			
Spoluúčast:	Allianz	Uniqa	Kooperativa	Generali
a) CZK 50,000	CZK 170,864	CZK 176,247	CZK 188,950	CZK 113,495
b) CZK 100,000	CZK 161,452	CZK 170,241	CZK 175,895	CZK 108,030

POJIŠTĚNÍ PŘERUŠENÍ PROVOZU

1. PROTI VŠEM RIZIKŮM - "ALL RISKS"

Čistý zisk + fixní náklady CZK 86,800,000

	Roční pojistné			
Spoluúčast:	Allianz	Uniqa	Kooperativa	Generali
a) CZK 50,000	CZK 128,464			
b) CZK 100,000	CZK 119,784			
3 dny				CZK 112,840
5 dnů				

2. VYBRANÁ RIZIKA

Čistý zisk + Fixní náklady CZK 86,800,000

	Roční pojistné			
Spoluúčast:	Allianz	Uniqa	Kooperativa	Generali
a) CZK 50,000	CZK 102,424			
b) CZK 100,000	CZK 96,348			
3 dny			CZK 84,804	CZK 78,120
5 dnů		CZK 63,361		

STROJNÍ POJIŠTĚNÍ

Celková hodnota CZK 26,411,498

	Roční pojistné			
Spoluúčast:	Allianz	Uniqa	Kooperativa	Generali
a) CZK 100,000	CZK 66,028	CZK 116,549	CZK 166,392	CZK 105,646
b) CZK 500,000	CZK 47,541	CZK 97,279	CZK 133,114	CZK 92,440

POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI

1. POJISTNÁ ČÁSTKA CZK 15,000,000

	Roční pojistné			
Spoluúčast:	Allianz	Uniqa	Kooperativa	Generali
a) CZK 10,000	CZK 19,920	CZK 236,597	CZK 66,000	CZK 19,360
b) CZK 50,000	CZK 15,000	CZK 203,583		CZK 17,182

2. POJISTNÁ ČÁSTKA CZK 30,000,000

	Roční pojistné			
Spoluúčast:	Allianz	Uniqa	Kooperativa	Generali
a) CZK 10,000	CZK 30,000	CZK 301,530	CZK 85,250	CZK 24,200
b) CZK 50,000	CZK 20,880	CZK 259,455		CZK 21,538

1. PROTI VŠEM RIZIKŮM - "ALL RISKS"

	Celkové roční pojistné *			
	Allianz	Uniqa	Kooperativa	Generali
Pojištění majetku	CZK 167,244			CZK 150,050
Poj. přerušení provozu	CZK 119,784			CZK 112,840
Strojní pojištění	CZK 66,028			CZK 105,646
Pojištění odpovědnosti	CZK 19,920			CZK 19,360
TOTAL	CZK 372,976			CZK 387,896

2. VYBRANÁ RIZIKA

	Celkové roční pojistné *			
	Allianz	Uniqa	Kooperativa	Generali
Pojištění majetku	CZK 161,452	CZK 170,241	CZK 175,895	CZK 108,030
Poj. přerušení provozu	CZK 96,348	CZK 63,361	CZK 84,804	CZK 78,120
Strojní pojištění	CZK 66,028	CZK 116,549	CZK 166,392	CZK 105,646
Pojištění odpovědnosti	CZK 19,920	CZK 236,597	CZK 66,000	CZK 19,360
TOTAL	CZK 343,748	CZK 586,748	CZK 493,091	CZK 311,156

* použita spoluúčast ve výši CZK 100,000 pro pojištění majetku, přerušení provozu a strojního pojištění;
spoluúčast ve výši CZK 10,000 pro pojištění odpovědnosti (Limit CZK 15,000,000)

DOPORUČENÍ

Z výše uvedených výpočtů je zřejmé, že nejvýhodnější variantou je krytí „Proti všem rizikům“.

Nejlepší cenové nabídky byly předloženy pojišťovnami Allianz a Generali. Obě pojišťovny patří k nejvýznamnějším pojistitelům s dobrým jménem i pověstí v případě likvidace pojistných událostí. Největší rozdíl v jejich nabídkách je ve spoluúčasti pro pojištění přerušení provozu. Allianz nabídla finanční spoluúčast (CZK 100,000) zatímco Generali spoluúčast časovou (3 dny). Vzhledem k tomu, že třídní ztráta zisku je ekvivalentní k hodnotě téměř 1 milionu korun (a více v souvislosti s růstem provozu), vychází tak **nabídka společnosti Allianz jako výhodnější.**

Pozn.: Podkladem pro vytvoření nabídek ze strany pojišťoven byly základní informace o podniku uvedené v této kapitole a vyplněný dotazník, který je součástí příloh této diplomové práce.

Pro výpočet pojistného byl použit vzorec:

$$\text{Pojistné} = \text{pojistná sazba (v \%)} \times \text{pojistná částka} / 100$$

NABÍDKA MAJETKOVÉHO POJIŠTĚNÍ

POJIŠTĚNÝ: Kania s.r.o.

POJISTITEL: a) Allianz Pojišťovna, a.s.
b) Generali Pojišťovna, a.s.

POJIŠTĚNÁ RIZIKA: 1. „All Risks“
2. Požár, úder blesku, výbuch, pád letadla, vichřice, krupobití, pád stromů, stožárů, zemětřesení, tíha sněhu, námrazy, vodovodní škody, krádež/loupež, vandalismus

DOBA POJIŠTĚNÍ: 25. 3. 2005 – 31. 12. 2005

POJISTNÉ ČÁSTKY:

Budovy	CZK 110,000,000	Na plnou hodnotu
Stroje	CZK 65,000,000	Na plnou hodnotu
Vybavení	CZK 2,500,000	Na plnou hodnotu
Zásoby	CZK 3,500,000	Na plnou hodnotu

SPOLUÚČAST: a) CZK 50,000
b) CZK 100,000

LIMITY:

Limity	Allianz	Generali
Náklady na vyklizení místa pojištění	CZK 1,000,000	CZK 20,000,000
Náklady na stavební úpravy	CZK 1,000,000	
Náklady na obnovu výrobní a provozní dokumentace	CZK 500,000	
Vichřice, krupobití, tíha sněhu, vodovodní škody, zemětřesení	CZK 50,000,000	
Krádež, vandalismus	CZK 2,000,000	CZK 15,000,000
Pád stromů a stožárů	CZK 25,000,000	
Stávky, výluky a občanské nepokoje, vandalismus, úmyslné škody		CZK 20,000,000
Povodeň		10% z poj. plnění, maximálně CZK 50,000,000

POJIŠTĚNÍ PŘERUŠENÍ PROVOZU

POJIŠTĚNÝ: Kania s.r.o.

POJISTITEL: a) Allianz Pojišťovna, a.s.
b) Generali Pojišťovna, a.s.

POJIŠTĚNÁ RIZIKA: 1. „All Risks“
2. Požár, úder blesku, výbuch, pád letadla, vichřice, krupobití, pád stromů, stožárů, zemětřesení, tíha sněhu, námrazy, vodovodní škody, krádež/loupež, vandalismus

DOBA POJIŠTĚNÍ: 25. 3. 2005 – 31. 12. 2005

POJISTNÁ ČÁSTKA: CZK 86,800,000

SPOLUÚČAST:

Allianz a) CZK 50,000
b) CZK 100,000
Generali 3 dny

STROJNÍ POJIŠTĚNÍ

POJIŠTĚNÝ: Kania s.r.o.

POJISTITEL: a) Allianz Pojišťovna, a.s.
b) Generali Pojišťovna, a.s.

POJIŠTĚNÁ RIZIKA: neočekávané a nepředvídatelné škody

DOBA POJIŠTĚNÍ: 25. 3. 2005 – 31. 12. 2005

POJISTNÉ ČÁSTKY:

Výměník tepla	CZK	13,416,667
Spirálový kompresor	CZK	6,470,418
Elektronický regulátor	CZK	6,524,413
Celková pojistná částka	CZK	26,411,498

SPOLUÚČAST:

a) CZK 100,000
b) CZK 500,000

NABÍDKA POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI

POJIŠTĚNÝ:	Kania s.r.o.	
POJISTITEL:	a) Allianz Pojišťovna, a.s. b) Generali Pojišťovna, a.s.	
KRYTÍ:	pojištění odpovědnosti	
POJIŠTĚNÁ RIZIKA:	obecná odpovědnost Regresy zdravotních pojišťoven	
DOBA POJIŠTĚNÍ:	25. 3. 2005 – 31. 12. 2005	
POJISTNÉ ČÁSTKY:	1. CZK 15,000,000 2. CZK 30,000,000	
LIMITY:	regresy zdravotních poj.	CZK 2,000,000
SPOLUÚČAST:	a) CZK 10,000 b) CZK 50,000	

ZÁVĚR

Úspěch firmy, ať už se jedná o malý podnik či o velkou společnost, je velkou měrou závislý na tvrdé práci a vynalézavosti. Občas se však mohou vyskytnout překážky, které člověk nedokáže nijak ovlivnit a které mohou způsobit neočekávané přerušení provozu podniku. V některých případech dokonce i ohrozit jeho samotnou existenci.

Příčin přerušení provozu existuje celá řada, od živelních událostí, přes stavební, strojní,elektronické až po politické, nedbalost, odcizení, ztrátu informací popřípadě i problémy v dodavatelsko-odběratelských vztazích. Jedním z řešení, jak těmto rizikům předejít, je sjednat si pojištění přerušení provozu nebo-li šomázní pojištění.

Toto pojištění eliminuje pojištěnému podniku snížení výkonnosti a zajistí plynulé pokračování činnosti a další rozvoj podniku v případě vzniku škody, a to až do doby, než podnik dosáhne svého původního postavení na trhu. Pojištění se vztahuje na ušlý provozní zisk a stálé náklady podniku, které musí podnik vynakládat i v případě zastavení nebo přerušení své činnosti v důsledku věcné škody. Pojištění se vztahuje i na náklady, které jsou vynaložené k odvrácení bezprostředně hrozící škody a zmírnění následků škody.

V současné době tento druh pojištění je jedním z nejvýznamnějších, neboť umožňuje společnostem i v případě havárie splácat leasingové splátky, úvěry, mzdy zaměstnanců apod. V podstatě by měla platit zásada, že čím je společnost více zatížena leasingy a úvěry, měla by klíčové technologie a jejich ekonomické výsledky mít takto pojištěny.

Nabídka pojišťoven není v těchto případech totožná a pojišťovny mohou nabízet jednotlivá specificky zaměřená pojištění přerušení provozu dle individuálních potřeb svých klientů. Pro tyto účely je nutné dobře identifikovat možná rizika přerušení provozu v rámci firmy, zvolit nejvhodnější pojistné krytí a stanovit pojistné částky a doby ručení tak, aby co nejvíce odpovídaly charakteru a organizaci podniku.

Jedním z řešení, jak najít pojištění nejlépe „šité na míru“, je sjednat si jej prostřednictvím makléřské společnosti. Ceny nabízených produktů jsou totožné s pojišťovnamí a makléři mají navíc větší přehled a znalosti o nabízených produktech na daném pojistném trhu.

Příklad možné nabídky ze strany makléřské společnosti je zakomponován i v této práci. Jsou zde porovnány pojistné produkty 4 významných pojišťoven a vyhodnocena ta nejvýhodnější pro klienta.

Dle mého názoru by této problematice měla být v budoucnu věnována ještě větší pozornost, neboť cílem každého dobře prosperujícího podniku je při závažné události co nejrychlejší obnova přerušného provozu.

Seznam použitých zdrojů

Knižní literatura

1. Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví, Ekopress, Praha, 2003
2. Vostatek, J.: Sociální a soukromé pojištění, Codex Bohemia, Praha, 2000
3. Marvan, M., Patoprstý, J.: Dějiny pojišťovnictví v Československu 1. díl, Praha 1989
4. Marvan, M., Chaloupecký, J.: Dějiny pojišťovnictví v Československu 2. díl, Bratislava, 1993
5. Marvan, M., Chaloupecký, J.: Dějiny pojišťovnictví v Československu 3. díl, Praha, 1997
6. Daňhel, J. a kol.: Pojistná teorie, Professional Publishing, Praha 2005
7. Janata, J.: Pojištění a management majetkových podnikatelských rizik, Professional Publishing, Praha 2004
8. Bland, D.: Pojištění: Principy a praxe, ČAP, Praha 1997
9. Čapková, D.: Jak pojistit firmu, Computer Press, Praha 2000
10. Kolektiv autorů: Výzkum průmyslových a podnikatelských pojištění, AISA, Praha, 1998

Všeobecné pojistné podmínky a internetové stránky

11. VPP Kooperativa, www.koop.cz
12. VPP ČSOB pojišťovna, www.csobpoj.cz
13. www.cap.cz
14. www.swissre.com

Odborné časopisy

Pojistný obzor 8/2005

Přílohy

1. Vyplněný dotazník pro majtkové pojištění a pojištění přerušení provozu související s příkladem
2. Dotazník pro sjednání pojištění živelního přerušení provozu u ČSOB Pojišťovny
3. Dotazník pro sjednání pojištění strojního přerušení provozu u ČSOB Pojišťovny
4. Dotazník pro pojištění přerušení provozu z důvodu výpadku elektroniky